

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва

**ДИПЛОМНА РОБОТА МАГІСТРА:
МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ, НАПИСАННЯ
І ЗАХИСТУ
(методичні рекомендації)**

Мукачєво – 2019

Дипломна робота магістра: методика підготовки, написання і захисту (методичні рекомендації). – / Уклад. Н.М.Попович. – Мукачево: МДУ, 2019. – 36 с.

Підготувала:

Попович Н.М. – доктор педагогічних наук, доцент, завдувач кафедри педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва Мукачівського державного університету.

Рецензенти:

Черепанин М.В. – доктор мистецтвознавства, професор, заслужений артист України, професор кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Сверлюк Я.В. - доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Методична розробка має за мету – надання практичних рекомендацій здобувачам вищої освіти освітнього ступеню «магістр» щодо підготовки, написання та захисту кваліфікаційної дипломної роботи. Методичні рекомендації призначені для студентів магістратури спеціальності 025 «Музичне мистецтво» денної та заочної форм навчання.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ДИПЛОМНА РОБОТА МАГІСТРА ЯК ВИД НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	5
1.1. Дипломна робота: загальні положення	5
1.2. Вибір теми і розробка робочого плану дипломної роботи	8
1.3. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації за темою дипломної роботи	11
РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ І ОФОРМЛЕННЯ РУКОПІСУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	12
2.1. Структура дипломної роботи	12
2.2. Вимоги до змісту роботи	13
2.3. Правила оформлення дипломної роботи	18
РОЗДІЛ 3. ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	23
3.1. Попередній захист дипломної роботи	23
3.2. Рецензування дипломної роботи	26
3.3. Процедура захисту дипломної роботи на засіданні атестаційної комісії	26
ЛІТЕРАТУРА	29
ДОДАТКИ	30

ПЕРЕДМОВА

Підготовка магістрів у системі вищої освіти України спрямована на створення умов для творчого розвитку обдарованої особистості і підготовку фахівців за одним із функціональних напрямів діяльності: науково-дослідним (творчим), науково-педагогічним, управлінським.

Здобувач вищої освіти за другим (магістерським) рівнем – це майбутній фахівець, який володіє ґрунтовними спеціальними фаховими знаннями, уміннями та навичками, має певний практичний досвід їх застосування та продукування нових знань для вирішення нових проблемних професійних завдань у певній галузі.

Магістр повинен бути всебічно ерудованим, володіти фундаментальною базою знань, методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, накопичення та застосування наукової інформації, бути спроможним до плідної науково-дослідницької, науково-творчої та науково-педагогічної діяльності.

Університет здійснює підготовку магістрів з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін у соціально-культурній сфері, системі управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Враховуючи вагомість й фундаментальність складових освітньої програми «Музичне мистецтво. Виконавсько-педагогічна майстерність», слід підкреслити, що саме кваліфікаційна дипломна робота магістра є відображенням рівня набутих здобувачем теоретичних знань та практичних умінь і навичок для здійснення самостійної наукової та фахової діяльності в галузі музичного мистецтва.

РОЗДІЛ 1. ДИПЛОМНА РОБОТА МАГІСТРА ЯК ВИД НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Дипломна робота: загальні положення

Дипломна робота магістра – самостійне наукове дослідження, яке виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання академічного ступеня. Основне завдання здобувача – продемонструвати рівень своєї кваліфікації, уміння самостійно здійснювати науковий пошук, а також вирішувати конкретні наукові завдання.

Така кваліфікаційна робота наукового змісту позначена внутрішньою єдністю і відображає хід та результати розробки обраної проблематики. Вона являє собою новий по суті і досить специфічний вид кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна дипломна робота, що виконується на завершальному етапі навчання, повинна передбачати проведення наукових досліджень (творчих розробок) з проблем відповідної галузі; атестація здійснюється Екзаменаційною комісією і проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної дипломної роботи.

Наповнення кожної частини дипломної роботи магістра визначається її темою.

Вибір теми, етапи підготовки, пошук бібліографічних джерел, вивчення їх та добір фактичного матеріалу, методика написання, правила оформлення та захисту дипломної роботи є основними складовими, що обумовлюють і водночас забезпечують успішність даного процесу.

Тематика дипломних робіт (див. Додаток А) розробляється і оновлюється кафедрою педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва Мукачівського державного університету у відповідності до вимог кваліфікаційної

характеристики магістра та проекту стандарту вищої освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Науковий рівень дипломної роботи має відповідати академічному рівню й освітній програмі, що визначає відповідні межі вибору теми роботи.

Виходячи з того, що магістерська підготовка – це по суті лише перший серйозний крок здобувача до науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності, дипломна робота не може розглядатись як науковий твір вищого гатунку, оскільки ступінь магістра – це не науковий, а лише академічний ступінь, який підтверджує освітньо-професійний рівень випускника і свідчить про наявність у нього знань, умінь і навичок, притаманних науковому працівникові-початківцю.

Вимоги до дипломної роботи магістра в науковому відношенні вищі, ніж до дипломної роботи бакалавра, однак нижчі, ніж до дисертаційної роботи здобувачів ступеню доктора філософії. Виконання зазначеної роботи повинне не стільки вирішувати наукові проблеми (завдання), скільки засвідчити, що її автор здатний належним чином вести науковий пошук, розпізнавати професійні проблеми, знати загальні методи і прийоми їх вирішення.

Основною метою написання кваліфікаційної дипломної роботи магістра є:

- систематизація, закріплення, розширення та застосування при вирішенні конкретних науково-дослідних завдань теоретичних та практичних знань здобувача;

- розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою дослідження та проведення експериментів при вирішенні наукових проблем;

- діагностика рівня підготовленості здобувача до практичної професійної або науково-дослідної діяльності.

Зміст науково-дослідницької роботи магістра визначається індивідуальним планом.

Одночасно призначається і науковий керівник. Керівником дипломної роботи є досвідчений науково-педагогічний працівник кафедри, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене та/або почесне звання й здійснює наукові дослідження відповідного напрямку. Науковий керівник затверджується ректором за поданням випускової кафедри

Дипломна робота має бути написана державною мовою.

При написанні дипломної роботи дослідник повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела з яких запозичив матеріали або окремі результати.

У роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Дипломну роботу подають до захисту у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні.

Робота (з підписами, відгуком керівника і рецензією зовнішнього рецензента подається на випускову кафедру, реєструється старшим лаборантом і підписується завідувачем кафедри з поміткою «Допущено до захисту».

Дипломна робота магістра подається до захисту у двох примірниках: перший - у твердій або термо-палітурці (пружинне оправлення забороняється!); другий – на електронному носії (одним суцільним файлом) для перевірки в системі «Anti-Plagiarism» та системі «Unichек» з подальшим розміщенням розміщуються в інституційному репозитарії МДУ (IRMSU). Електронна версія дипломної роботи магістра має бути повністю ідентичною паперовій.

1.2. Вибір теми і розробка робочого плану дипломної роботи

Важливим етапом у написанні кваліфікаційної роботи є вибір **проблеми і формулювання теми** дослідження.

При виборі теми роботи слід брати до уваги загальний рівень підготовки магістранта у даній сфері знання, його власні наукові ідеї і попередні доробки в дослідженні обраної проблематики.

Суттєву допомогу у виборі теми надає ознайомлення з аналітичними оглядами та статтями в спеціальних періодичних виданнях, а також бесіди і консультації з фахівцями-практиками, під час яких можна визначити важливі, однак ще мало вивчені в теоретичному плані питання.

При виборі теми основними критеріями мають бути її актуальність, новизна і перспективність, наявність теоретичної бази; можливість виконання теми в даній установі; можливість отримання при впровадженні ефективних методичних, дидактичних, соціально-педагогічних результатів.

Обираючи тему дослідження, слід виходити з того, що вона є складовою більш широкої проблеми.

Магістрант сам може запропонувати тему роботи, виходячи з її актуальності, відповідності фаху, зважаючи на власні науково-творчі інтереси та сучасний стан розробки наукових досліджень, присвячених обраній проблемі.

Вибір теми завершується формулюванням назви дипломної роботи.

Назва роботи має бути якомога коротшою (7 слів \pm 2 слова), адекватно відобразити її зміст, відповідати обраній спеціальності та суті вирішуваної наукової проблеми (завдання). Вона повинна вказувати на мету (предмет) дослідження і його завершеність. Інколи, для більшої конкретизації до назви додають невеликий (4 – 6 слів) підзаголовок. Аспект вивчення подається через двокрапку або в дужках.

У назві не слід використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Потрібно уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...»,

«Дослідження деяких шляхів...», «Шляхи...», «Проблеми...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...» та ін., в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Затвердження обраних тем проводиться на засіданні кафедри, подається на розгляд фахової комісії факультету і затверджується наказом ректора університету.

Науковий керівник допомагає магістранту скласти **робочий план** його роботи над дослідженням; визначає основні **завдання**; розробляє індивідуальний **календарний графік** виконання дипломної роботи (див. додаток Г); рекомендує необхідну літературу, довідкові, статистичні та архівні джерела за темою; здійснює систематичне консультування випускника з питань змісту та організації написання дипломної роботи; дає згоду на подання роботи до захисту. Тобто, керівник надає наукову і методичну допомогу, систематично контролює виконання роботи випускником, вносить відповідні корективи, дає рекомендації щодо доцільності прийняття того чи іншого рішення, а також робить висновок про готовність роботи в цілому.

Робочий план починається з розробки теми, тобто задуму наукового дослідження. Можливо, що в основу такого задуму буде покладено лише гіпотезу, тобто припущення, але навіть така постановка питання допоможе систематизувати та впорядкувати всю наступну роботу.

Робочий план має довільну форму. Як правило, це план-рубрикатор, який складається з переліку розміщених за певним порядком розділів, підрозділів, рубрик, пов'язаних внутрішньою логікою досліджуваної теми.

Такий план, підготовлений на перших стадіях, дає змогу в згорнутому вигляді подати досліджувану проблему в різних варіантах.

На подальшому етапі роботи складають **план-проспект**, тобто план, який є реферативним викладом розміщених у логічному порядку питань, за якими в

подальшому буде систематизовано весь зібраний фактичний матеріал. Необхідність складання плану-проспекту визначається тим, що систематичне включення до такого плану все нових і нових даних призводить до остаточної структурно-фактологічної схеми роботи. Випускникові необхідно з'ясувати черговість і логічну послідовність запланованих видів робіт. Логічна послідовність диктується завданнями дослідження. Важливо починати роботу з найголовнішого, вирішального, на чому слід зосередити свою увагу. Це дасть змогу віднайти і оптимальні рішення, і оптимальну послідовність у вирішенні першочергових і другорядних завдань.

Такий методологічний підхід дає змогу визначення стратегії і тактики наукового дослідження. Магістрант визначає мету, головні завдання, виявляє всі доступні засоби для втілення задуму й ідей, обирає необхідні методи й прийоми дій, визначає найзручніший час для виконання кожної операції.

У творчому дослідженні план завжди має динамічний, рухомий характер і не повинен сповільнювати розвиток ідей і задумів дослідника при збереженні основного наукового напрямку роботи.

1.3. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації за темою дипломної роботи

Вважається що вивчення літератури з обраної теми слід починати з загальних робіт, щоб мати уявлення щодо основних питань, близьких до теми дослідження, а потім вести пошук нової літератури.

Причому, на першому етапі накопичення інформації слід охопити якомога більше джерел, а потім поступово «відсіювати» зайві видання. Однак продуктивнішою є методика, за якою від самого початку роботи свідомо обмежується коло джерел, а вивчення починається саме з тих,

що мають безпосереднє відношення до теми дослідження. Досвід показує, що вивчення надмірного кола джерел призводить до надлишку інформації, на довгий час гальмує вирішення конкретної наукової проблеми (завдання).

Прискорити відбір і вивчення літературних джерел може чітка орієнтація затверджується на основні розділи і підрозділи роботи, у яких будуть вирішуватися конкретні завдання дослідження у межах головної мети.

Вивчаючи літературні джерела, необхідно старанно стежити за оформленням нотаток, щоб у подальшому ними було легко користуватися. Слід давати повний бібліографічний опис джерел, зазначаючи як загальний обсяг публікації, так і конкретну сторінку, на якій міститься важливий матеріал.

Прізвища авторів, які дотримуються єдиних поглядів з того чи іншого питання, вказують в алфавітному порядку, що підкреслює однакове ставлення дослідника до наукових концепцій учених, хоча автор може звернути увагу на те, що дане питання вперше порушив такий-то вчений, що найбільший внесок у даний аспект науки зробив саме цей дослідник і т. ін.

Короткий критичний аналіз літератури та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання) наводяться у вступі, щоб обґрунтувати актуальність та доцільність роботи. Огляд літератури за темою подають також у першому розділі основної частини дипломної роботи при виборі напрямів дослідження. Якщо за даною проблемою було проведено багато важливих досліджень за тривалий час, науковий аналіз джерел має бути особливо глибоким і повним.

РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ І ОФОРМЛЕННЯ РУКОПISУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

2.1. Структура дипломної роботи

Дипломна робота магістра повинна містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки (до розділів і загальні);
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності): нотні приклади, схеми, графіки, таблиці, конспекти уроків чи тематичних частин та ін.

2.2. Вимоги до змісту роботи

Титульний аркуш (див. Додаток Б.1 та Б.2) містить:

- назву міністерства та вищого навчального закладу, де виконана дипломна робота;
- назву факультету та кафедри;
- прізвище, ім'я та по батькові автора;
- назву роботи;
- шифр і найменування спеціальності;
- науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище та ініціали наукового керівника;
- науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище та ініціали рецензента;
- погодження кафедри у вигляді підпису завідувача;
- місто і рік написання роботи.

ЗМІСТ (див. Додаток В)

Зміст подається на початку дипломної роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків тощо.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ***символів, скорочень, термінів (за необхідністю)***

Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, використанно маловідомі скорочення, символи, позначення тощо, їх перелік подається у вигляді окремого списку (після змісту перед вступом). Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за алфавітом наводять скорочення або термін (символ), а справа – його розшифрування або пояснення.

Якщо в роботі таких термінів (символів, скорочень) небагато і повторюються вони менше трьох назв, то перелік не складають, а розшифрування наводять у тексті (у примітці) при першому згадуванні.

ВСТУП

У вступі розкриваються сутність наукової проблеми, її значення, підстави та вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності даного дослідження. Також подаються загальна характеристика дипломної роботи, актуальність теми, мета і завдання дослідження, його об'єкт та предмет, методи дослідження, вказується наукова новизна результатів, що отримані в процесі дослідження, можливості їх практичного застосування, наводяться відомості про апробацію результатів дослідницької роботи магістра та

публікації з досліджуваної теми (якщо такі є), структуру роботи.

Актуальність теми обґрунтовується шляхом критичного аналізу та порівняння з уже відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання). Необхідно також зазначити *об'єкт і предмет* дослідження. На предмет дослідження має бути спрямована основна увага, оскільки він визначає тему роботи, що стає її назвою.

У дипломній роботі, що має теоретичне значення треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в роботі, що має прикладне значення – *відомості про практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання*.

Щодо *методів дослідження*, то їх перераховують відповідно до змісту роботи, визначаючи, що досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть можливість пересвідчитися в логічності і доцільності вибору цих методів.

Подаючи *дані апробації роботи*, автор має вказати, на яких наукових конференціях, симпозіумах та ін. висвітлювалися результати досліджень, що включені до роботи.

Якщо за результатами дипломної роботи є публікації, то необхідно вказати, де і коли вони були надруковані (вказують статті і тези в наукових журналах, у збірниках наукових праць, матеріали і тези конференцій, науково-методичні розробки).

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Основна частина дипломної роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів.

Кожен розділ починається з нової сторінки. Основному тексту кожного з них може передувати передмова з коротким описом обраного напрямку та обґрунтуванням методів дослідження.

В кінці кожного розділу формулюються висновки із стислим викладом наведених у розділі наукових та практичних результатів.

Зміст розділів основної частини дипломної роботи має відповідати обраній темі й повністю її розкривати.

Виклад матеріалу підпорядковують меті дослідження, одній провідній чітко визначеній ідеї.

Основна частина дипломної роботи містить, як правило, два-три розділи і декілька підрозділів з тих питань, які вирішує магістрант.

У розділах основної частини подається:

- огляд літератури за темою і вибір напрямків дослідження (загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20-відсотків обсягу основної частини роботи);

- експериментальна частина: методичні основи дослідження, результати проведених теоретичних, історичних, соціологічних або експериментальних досліджень;

- аналіз і узагальнення результатів роботи, що проведено.

В огляді літератури магістрант окреслює основні етапи та стан розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, він повинен виділити ті питання, що залишилися невирішеними, визначити своє місце у розв'язання проблеми.

В результаті виконання теоретичної частини дипломної роботи мають бути сформульовані завдання експериментального дослідження та очікуваний результат.

У другому розділі, як правило, викладаються результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він особисто вносить у розробку проблеми.

Наприкінці дипломної роботи магістрант повинен дати оцінку повноті вирішення поставлених завдань та достовірності отриманих результатів.

ВИСНОВКИ

Висновки – положення, що виносяться автором для прилюдного захисту. Вони мають форму синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації, тобто послідовний, логічний, чіткий виклад головних отриманих результатів і їх співвідношення з загальною метою і конкретними завданнями, поставленими і сформульованими у вступі.

Висновки в кінці роботи не повинні підмінюватися механічним підсумовуванням висновків, що наводилися в кінці розділів, а містити те нове, суттєве, що становить підсумкові результати дослідження, тобто викладаються найбільш суттєві результати одержані у процесі наукової роботи, їх значення для теорії та практики. Далі формулюються висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання результатів дослідження.

Висновки містять узагальнену підсумкову оцінку здійсненої роботи, саме в них необхідно наголосити на тому, що мету дослідження досягнуто, а всі поставлені завдання вирішено. Приблизний обсяг висновків 2 – 3 сторінки тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів:

- у порядку посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дипломної роботи);
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

ДОДАТКИ

У разі необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття

дипломної роботи (допоміжні ілюстрації, нотні приклади, схеми, таблиці, фотографії тощо).

2.3. Правила оформлення дипломної роботи

Дипломну роботу друкують (набирають на комп'ютері) на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 (210x297мм) через 1,5 інтервали (до 30 рядків на сторінці по 60 знаків у рядку).

Обсяг дипломної роботи має бути в межах 70 – 90 сторінок, без урахування додатків і списку використаних джерел, розрахований на використання для друку комп'ютерів (шрифт Times New Roman текстового редактора Word розміру 14).

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля: ліве – 30 мм., праве – 10 мм., верхнє – 20мм., нижнє – 20мм.

Вписувати в текст роботи окремі іншомовні слова, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися під час написання роботи можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Заголовки структурних частин дипломної роботи), що мають назви: “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, вони розділяються крапкою. Заголовки пунктів друкують з абзацного відступу маленькими літерами (крім першої) в підбір до тексту. В кінці такого заголовка ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом – 3-4 інтервали.

* Кожну структурну частину дипломної роботи, кожен розділ треба починати з нової сторінки.

До **загального обсягу** дипломної роботи не входять список (списки) використаних джерел, додатки, таблиці та малюнки, які повністю займають сторінку. Однак всі сторінки підлягають нумерації на загальних засадах.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, нотних прикладів, малюнків, таблиць подається арабськими цифрами без знака “№” і крапки в кінці.

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації сторінок. Номер сторінки на ньому не ставиться, на наступних сторінках *номер проставляють у правому верхньому куті* сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номеру (тобто не друкують 1. ВСТУП або Розділ 6. ВИСНОВКИ). Нумерують лише розділи. Номер ставлять після слова “РОЗДІЛ”, крапку після нього не ставлять (наприклад, РОЗДІЛ 1). З нового рядка друкують назву розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу.

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку подається назва підрозділу.

Якщо в роботі є пункти, то їх нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових

номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна також стояти крапка, наприклад: 1.3.2. (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку вказується назва пункту (пункт може її не мати).

Якщо є потреба у поділі на підпункти, їх нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами (1.3.2.1.).

Нотні приклади, ілюстрації, фотографії, схеми, графіки, таблиці в дипломній роботі необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо вони розміщені на окремих сторінках роботи, їх залучають до загальної нумерації.

У випадках, коли розміри таблиць, малюнків, нотних прикладів більші за формат А 4, їх враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Нумерація – наскрізна, послідовна в межах розділу (за винятком матеріалів, що подано у додатках).

Номер фрагменту нотного тексту, таблиці, схеми тощо повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: “Таблиця 1.2.”, “Нотний приклад 2.5.”

Примітки до тексту та прикладів, таблиць, схем, в яких вказують довідкові та пояснювальні данні, нумерують послідовно в межах однієї сторінки.

Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова “Примітки” ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова “Примітка” ставлять крапку.

Цифровий матеріал оформлюють у вигляді таблиць.

Обов’язковим у дипломній роботі є посилання на всі використанні джерела. Посилатися слід на останні видання.

На більш ранні можна посилатися лише в тих випадках, коли вони містять матеріал, який не увійшов до нового видання.

Якщо магістрант використовує відомості з джерел, що мають велику кількість сторінок (монографії, оглядові статті), він повинен у посиланні точно вказати номери сторінок з публікації, на яку посилається, наприклад: "...аспектів музичного стилю [76, с.128 - 130]".

Посилання в тексті дипломної роботи на джерела рекомендується зазначити порядковим номером (у квадратних дужках), наприклад: "у працях авторів [2-8] ..." або "Педагогічні умови, шляхи і форми розвитку художнього смаку студентів стали предметом досліджень Л.Гончаренко, В.Дряпки, О.Коробко, Г.Падалки, О.Ростовського та інших [32;47;87;101;117]."

Особливою формою фактичного матеріалу є **цитати**, що органічно вписуються в текст роботи при аналізі позицій автора. Їх використовують для того, щоб без перекручень передати думку автора першоджерела, для ідентифікації поглядів при порівнянні різних точок зору та ін. Виходячи з їх змісту, автор дослідження здійснює аналіз і синтез, будує систему обґрунтованих доказів. Цитати використовують і для підтвердження окремих суджень, які висловлює дослідник. При цитуванні джерел слід дотримуватися таких правил:

- цитати мають бути точними;
- не можна перекручувати основний зміст поглядів автора;
- використання цитат має бути оптимальним, тобто визначатися потребами розробки теми дослідження;
- цитати мають органічно "вписуватися" в контекст дипломної роботи.

Поряд із прямим цитуванням часто використовують переказ тексту першоджерела. У такому разі текст переказу старанно звіряють з першоджерелом.

При цитуванні необхідно точно відтворювати текст цитати, бо найменші зміни можуть спотворити її зміст. Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій його подано у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання (архаїзмів, діалектизмів тощо).

Наукові терміни, що запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз “так званий”.

Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається, якщо не призводить до спотворення змісту і перекручення думки автора цитати. Замість випущених слів ставлять три крапки. Вони можуть бути у будь-якому місці цитати (на початку, в середині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело з вказуванням сторінки (сторінок).

При непрямому цитуванні, тобто при переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами, слід бути максимально точним і коректним щодо оцінювання чужих результатів і давати, як і при цитуванні, відповідне посилання на джерело.

Список (списки) використаних джерел розміщується після висновків та є обов'язковим елементом бібліографічного апарату дипломної роботи магістра. Він містить бібліографічні описи використаних джерел (як друкованих, так і рукописних): книжкових та періодичних видань, різного виду архівних матеріалів, нотної літератури, фоно- та відеозаписів тощо.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для

користування і рекомендований для магістерських робіт), в алфавітному або хронологічному порядку.

Відомості про джерела, що включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог існуючих державних стандартів.

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках роботи, кожен такий додаток повинен починатися з нової сторінки, а також повинен мати заголовок, надрукований угорі (малими літерами з першої великої) симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком друкується слово “Додаток ___” і велика літера, що позначає додаток (наприклад – **Додаток А**).

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою роботи друкують великими літерами слово “ДОДАТКИ”.

Додатки слід **позначати** послідовно **великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад:**

- Додаток В

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У такому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад:

- Додаток Б.3 – третій розділ додатка Б.

РОЗДІЛ 3. ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

3.1. Попередній захист дипломної роботи

Згідно з індивідуальним планом написання дипломної роботи, магістрант у встановленні строки подає науковому керівнику відповідні розділи та завершену роботу в цілому.

Після доопрацювання рукопису дипломної роботи відповідно до зауважень і рекомендацій, магістрант подає завершену роботу науковому керівнику на предмет отримання відгуку і дозволу на попередній захист роботи на засіданні кафедри, яке відбувається за 30 днів до початку роботи Екзаменаційної комісії.

Попередній захист на кафедрі дає магістранту можливість добре відчувати та усвідомити сильні і слабкі сторони свого дослідження, перевірити переконливість окремих позицій проведеного наукового пошуку та основного захисту перед членами Екзаменаційної комісії.

Попередній захист дипломної роботи магістра здійснюється лише за умови дотримання наступних вимог:

- наявності завершеного тексту рукопису дипломної роботи;
- ґрунтовно підготовленого виступу магістранта на захисті своєї роботи з представленням (за необхідності) ілюстративного матеріалу;
- присутності наукового керівника та оголошення його висновків щодо стану роботи й рівня підготовленості випускника і його роботи до попереднього захисту.

Попередній захист дипломної роботи відбувається прилюдно, в присутності членів кафедри та здобувачів з метою попередньої апробації (експертизи) роботи та отримання допуску до захисту на засіданні ЕК.

Процедура попереднього захисту складається :

1) подання на розгляд засідання завершеної дипломної роботи у роздрукованому вигляді;

2) доповіді здобувача, в якій стисло викладається мета, зміст дослідження, проблеми та завдання, викладені у роботі з поданням (за необхідності) для покращення наочності ілюстративного матеріалу;

3) обговорення роботи, під час якого магістрант дає відповіді на запитання.

Попередній захист вважається успішним, якщо дипломна робота за змістом та оформленням відповідає вимогам, магістрант повністю володіє знаннями стосовно проведеного дослідження та результатами самостійно підготовленої роботи.

Після закінчення попереднього захисту проводиться підсумкове засідання кафедри, на якому оцінюється стан підготовки дипломної роботи кожного магістранта та визначається проходження процедури попереднього захисту. Дипломна робота не допускається до попереднього захисту в разі порушення магістрантом вимог щодо змісту, оформлення та порядку підготовки роботи до захисту, а саме:

- подана на науковому керівникові на перевірку або на будь-який інший етап проходження з порушенням встановлених календарним графіком строків;
- тема не була погоджена з науковим керівником і не затверджена на кафедрі;
- дипломна робота виконана не самостійно та має чітко виражений копійливий характер;
- структура роботи не відповідає вимогам;
- висновки не підтверджують логіку та процес дослідження;
- оформлення дипломної роботи не відповідає встановленим вимогам.

Після успішного проходження попереднього захисту дипломна робота брошується, підписується магістрантом, візується науковим керівником та завідувачем кафедри і допускається до офіційного захисту на засіданні Екзаменаційної комісії, не пізніше ніж за три дні до початку роботи ДЕК.

3.2. Рецензування дипломної роботи.

Кожна дипломна робота, до моменту офіційного захисту перед ЕК має пройти наукове рецензування.

Відгук наукового керівника повинен містити обґрунтування актуальності, самостійності, завершеності, наукового рівня дослідження обраної теми; теоретичного і практичного значення одержаних магістрантом результатів; характеристику кожного розділу дослідження, рекомендацію роботи до її офіційного захисту.

Відгук пишеться (друкується) у двох примірниках, які підписуються особисто науковим керівником дипломної роботи й підсумовуються наступним висновком: *“Допускається до захисту при позитивній оцінці”*.

Рецензування здійснює науковець чи професіонал-практик, який є фахівцем відповідного наукового напрямку згідно з проблематикою дипломної роботи.

Рецензент дає попередню оцінку, оскільки остаточно дипломна робота оцінюється Екзаменаційною комісією.

3.3. Процедура захисту дипломної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії

Офіційний захист дипломної роботи магістра відбувається прилюдно на відкритому засіданні ЕК відповідно до затвердженого проректором з науково-педагогічної роботи графіка (дати) засідань ЕК.

Механізм підготовки випускника до захисту включає: підготовку письмового тексту виступу, що висвітлює актуальність і значення дослідження для сучасної мистецької теорії і практики, мету і завдання, предмет і об'єкт дослідження, отримані результати, авторські пропозиції щодо подальших шляхів вирішення порушеної проблематики; відповіді магістранта на зауваження рецензента і наукового керівника; підготовку ілюстративних матеріалів, на які випускник посилається в процесі захисту дипломної роботи.

На цьому важливому етапі вкрай необхідне наукове консультування та допомога наукового керівника.

На захисті обов'язкова присутність наукового керівника та бажана – рецензента.

Процедура захисту складається з короткої (до 10 – 15 хвилин) доповіді здобувача і обговорення дипломної роботи, під час якого магістрант відповідає на запитання членів Екзаменаційної комісії.

Після доповіді магістранта і його відповідей на запитання оголошується рецензія на роботу і відгук наукового керівника. Магістранту надається можливість дати пояснення щодо зауважень, дати відповіді на запитання членів Екзаменаційної комісії. Відповіді магістранта повинні бути короткими, впевненими, конкретними і чіткими. Відповідаючи на питання магістрант може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, робочі нотатки.

Члени Екзаменаційної комісії як правило, задають магістранту питання за темою дипломної роботи, не виключаючи питань, що відносяться до його теоретичної підготовки.

Присутні на захисті можуть задавати питання лише за темою дипломної роботи.

Після закінчення усіх захистів, проводиться підсумкове закрите засідання ЕК, яка оцінює роботу кожного магістранта і відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні, виносять

рішення про оцінку кожної роботи. При однаковій кількості голосів позиція Голови екзаменаційної комісії є вирішальною.

Якщо магістрант не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії для захисту дипломної роботи, в протоколі засідання комісії відзначається, що він є не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання комісії. Магістранти, які не були атестовані у затвердженій для них термін, мають право на повторну атестацію в наступний термін роботи ЕК.

У випадках, коли захист дипломної роботи магістра визнається незадовільним, ЕК вирішує чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу після її доопрацювання, чи йому необхідно брати нову тему, запропоновану випусковою кафедрою.

Магістранти, які не захистили дипломну роботу, не мають право на отримання диплома магістра. Таким магістрантам видається довідка встановленого зразка про проходження навчання у ЗВО за освітнім ступенем «магістр».

Дипломні роботи, що містять особливо цінні рішення та пропозиції, можуть бути рекомендовані ЕК для опублікування у вигляді доповідей і повідомлень на науково-теоретичних чи науково-практичних конференціях, семінарах тощо.

Магістранти, які продемонстрували високий рівень наукових здобутків можуть бути **рекомендовані на вступ до аспірантури**.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воротіна Л. І. Магістерська робота: методика написання і захисту : навч. посіб. для здобувачів освітньо-кваліфікац. рівня повної вищої освіти «магістр» / Л. І. Воротіна [и др.] ; Європейський ун-т. - К. : Видавництво Європейського університету, 2004. - 80 с.
2. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В.Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192с.
3. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: Підруч. / Н.М.Кушнарєнко, В.К.Удалова. – К.: Вікар, 2003. – 328с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Безлюдний О. І. Магістерська робота у педагогічному вузі : посіб. для студ.- магістрантів / О. І. Безлюдний [та ін.]. - К. : Науковий світ, 2000. - 117 с.
5. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту / І.В.Мороз. – К., 1997. – 56с.
6. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі : Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003. – 116с.
7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підруч. / В.М. Шейко, Н.М.Кушнарєнко. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2003. – 295с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика дипломних робіт на 2019–2020 рік по кафедрі педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

1. Концертно-виконавська діяльність піаністів Закарпаття (друга пол. ХХ - поч. ХХІ ст.).
2. Гуманістично-патріотична спрямованість творчої та науково-педагогічної діяльності С.П.Людкевича.
3. Фортепіанні концерти С.Рахманінова в художньому контексті епохи.
4. Формування умінь співу «bel canto» у процесі вокальної підготовки викладачів мистецьких дисциплін.
5. Мистецтво Д.Ойстраха в контексті музично-виконавської культури ХХ ст.
6. Педагогічні умови формування концертмейстерської компетентності піаніста.
7. Фортепіанна соната у творчості Ф.Шопена: особливості стилю та інтерпретації.
8. Українська фортепіанна музика: ретроспективний погляд на історію, виконавство та педагогіку.
9. Фортепіанна творчість Ф.Мендельсона в контексті ідей мистецтва романтизму.
10. Володимир Гошовський – видатний дослідник народних пісень українців Закарпатського регіону.
11. Музичний портрет у творчості Р. Шумана (на прикладі вокального циклу «Любов поета»).

12. Українська етнопедагогіка в контексті сучасної музичної освіти.
13. Саксофон у музичній культурі 30-х - 90-х років ХХ ст.
14. Педагогічні умови формування комунікативних умінь майбутнього педагога-музиканта.
15. Художня індивідуальність Астора П'яццолі у музичній культурі ХХ ст.
16. Карл Флеш: творча і педагогічна спадщина.
17. Педагогічні умови формування полікультурної компетентності учнів на уроках музичного мистецтва у школах зі словацькою мовою навчання
18. Методичні засади формування виконавської культури скрипаля.
19. Педагогічні та мистецькі традиції професійної підготовки піаністів на Закарпатті у ХХ ст.
20. Специфіка взаємодії педагогічної і виконавської майстерності у підготовці педагога-музиканта.
21. Формування художньо-образного мислення студентів педагогічного коледжу в процесі навчання гри на фортепіано.
22. Виховання молоді засобами духовної музики у закладах освіти України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)
23. Становлення і розвиток музичної культури Закарпаття ХІХ - першої половини ХХст.
24. Виконавська та педагогічна діяльність В.Безфамільнова в контексті розвитку українського баянного мистецтва другої половини ХХ – поч. ХХІ ст.
- 25.

Додаток Б.1

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-9.02

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ І ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА**

Пояснювальна записка
до дипломної роботи
ОС «магістр»
на тему: Внесок українських композиторів класиків у теорію і
методику музично-естетичного виховання

Виконав: студентка групи ММ-2мвпм
спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Керівник _____ (прізвище та ініціали)
Рецензент _____ (прізвище та ініціали)
_____ (прізвище та ініціали)

Мукачево – 2019 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬОГО СМАКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА	7
1.1. Художній смак особистості: категоріальний аналіз проблеми	7
1.2. Художньо-виховний потенціал мистецтва.....	18
1.3. Педагогічні умови розвитку художнього смаку молодших школярів засобами мистецтва	32
Висновки до розділу 1.	43
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬОГО СМАКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА	45
2.1. Діагностика рівнів сформованості художнього смаку молодших школярів	45
2.2. Зміст, форми та етапи розвитку художнього смаку молодших школярів засобами мистецтва	59
2.3. Аналіз і узагальнення результатів дослідження ..	80
Висновки до розділу 2.	87
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ	108

Додаток Г

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-9.01

Мукачівський державний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет педагогічний, заочної форми навчання

Кафедра педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва

Освітній ступінь _____
(шифр і назва)

Спеціальність _____
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри педагогіки музичної
освіти і виконавського мистецтва
Попович Н.М.

“ _____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) _____

керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання здобувачем роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>